

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **J. M.**

obwinionego o popełnienie czynu z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o
adwokaturze w zw. z art. 1 § 1 ust. 1 i § 4 Kodeksu Etyki Adwokackiej,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 15 września 2022 r.

wniosku obrońcy obwinionego

o wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu
Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 6 czerwca 2019 r., II DSI 20/19, o
oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji wniesionej przez obrońcę od
orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 8 września 2018
r., sygn. akt WSD [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego
Izby Adwokackiej w Z. z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt SD [...]RD [...],
na podstawie art. 540 § 3 k.p.k.

postanowił:

- 1. wznowić w niniejszej sprawie postępowanie kasacyjne;**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 6 czerwca 2019 r., II DSI 20/19 i przekazać kasację wniesioną przez obrońcę obwinionego J. M. od prawomocnego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 8 września 2018 r., sygn. akt WSD [...], do**

rozpoznania Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego;

3. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania o wznowienie postępowania;

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Z. z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt SD [...] RD [...], adw. J. M. uznany został za winnego tego, że "3 stycznia 2014 r. na drodze krajowej [...] pomiędzy miejscowościami B.– S. w odległości około 1,2 kilometra od miejscowości G., będąc w stanie nietrzeźwości 0,52 promila alkoholu we krwi, kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym marki M. (...) czym dopuścił się przestępstwa z art. 178a par. 1 k.k., co stanowi naruszenie godności zawodu w życiu prywatnym i podważa zaufanie do zawodu adwokata", tj. przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 1 § 1 ust. 1 i § 4 Kodeksu Etyki Adwokackiej i za to wymierzono mu karę dyscyplinarną – wydalenia z adwokatury.

Po rozpoznaniu wniesionej w tej sprawie przez obwinionego apelacji Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 8 września 2018 r., sygn. akt WSD [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji.

Kasację od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego – odwoławczego wniósł obrońca obwinionego adwokata. Nadzwyczajny środek zaskarżenia rozpoznała Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która – wydanym na rozprawie w dniu 6 czerwca 2019 r. – postanowieniem, sygn. akt II DI 20/19, oddaliła kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 3 stycznia 2020 r. do Izby Karnej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy J. M. „o wznowienie postępowania w sprawie (...) skazanego postanowieniem Izby Dyscyplinarnej przy Sądzie Najwyższym z dnia 6 czerwca 2019 r., sygn. akt II DSI 20/2019” (pkt I wniosku) oparty o treść art. 540 § 3 k.p.k.

Obrońca obwinionego wniósł o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego z uwagi na orzeczenie Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 grudnia 2019 r. stanowiące konsekwencję

wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu (dalej w tekście – TSUE) z dnia 19 listopada 2019 r. stwierdzającego, że Izba Dyscyplinarna przy Sądzie Najwyższym nie jest sądem w rozumieniu prawa krajowego, jak i prawa Unii Europejskiej.

W związku z toczącym się następnie przed wskazanym wyżej Trybunałem postępowaniem w sprawie C-791/19, zainicjowanym skargą Komisji Europejskiej, postępowanie w niniejszej sprawie zostało zawieszone do czasu wydania orzeczenia przez TSUE. Wyrokiem z dnia 15 lipca 2021 r., Trybunał orzekł, że:

1. – „nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (Polska), do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów [art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 2019 r. (poz. 825) w związku z art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, zmienionej ustawą z 8.12.2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw];

- dopuszczając, aby w przypadku sędziów sądów powszechnych treść orzeczeń sądowych mogła być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne [art. 107 § 1 ustawy z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495) oraz art. 97 § 1 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 2019 r. (poz. 825)];

- przyznając Prezesowi kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego prawo do dyskrecjonalnego wyznaczania właściwego sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji w sprawach sędziów sądów powszechnych [art. 110 § 3 i art. 114 § 7 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495)], a tym samym nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne rozstrzygał sąd „ustanowiony na mocy ustawy”; oraz

- nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych zostały rozpoznane w rozsądnym terminie (art. 112b § 5 zdanie drugie tej ustawy), a także przewidując, że czynności związane z wyznaczeniem obrońcy oraz podjęciem przez niego obrony nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego (art. 113a wspomnianej ustawy) oraz że sąd dyscyplinarny prowadzi postępowanie pomimo usprawiedliwionej nieobecności zawiadomionego obwinionego sędziego lub jego obrońcy (art. 115a § 3 owej ustawy), a tym samym nie zapewniając poszanowania prawa do obrony obwinionych sędziów sądów powszechnych,

Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (Traktat o Unii Europejskiej – uwaga SN).

2. dopuszczając, aby prawo sądów do kierowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym było ograniczone przez możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 267 akapity drugi i trzeci TFUE (Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej)”.

Po podjęciu postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2021 r., I KO 3/20) w dniu 21 lutego 2022 r. do tutejszego Sądu wpłynęło pismo J. M., w który podtrzymując wniosek swojego obrońcy o wznowienie postępowania w oparciu o regulację art. 540 § 3 k.p.k. podniósł, że na potrzebę wznowienia postępowania w jego sprawie wskazują również na inne rozstrzygnięcia organu międzynarodowego – Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu – w sprawach: sygn. 44907/18 Xero Flor przeciwko Polsce oraz sygn. 43447/19 Reczkowicz przeciwko Polsce.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionego J. M. o wznowienie postępowania kasacyjnego w niniejsze sprawie w oparciu o przesłankę określoną w art. 540 § 3 k.p.k. jest zasadny.

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem postępowanie wznowia się na korzyść oskarżonego, gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Nie ulega wątpliwości, że Rzeczpospolitą Polską wiążą ratyfikowane umowy międzynarodowe, które po ich ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stają się częścią krajowego porządku prawnego i są bezpośrednio stosowane (art. 91 ust. 1 Konstytucji RP). Oczywiście jest, że do tego rodzaju umów międzynarodowych należy zaliczyć: Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. zmienioną następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnioną Protokołem nr 2 (Dz. U. 1993.61.284 ze zm. – dalej w tekście EKPCz lub Konwencja) oraz Traktat o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r. (Dz. U. 2004.90.864/30 – dalej w tekście TUE) i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z dnia 25 marca 1957 r. (Dz. U. 2004.90.864/2 – dalej w tekście TFUE), a także Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. 2009.203.1569 – powoływany dalej jako Traktat Lizboński).

W uwzględnieniu zapisów powołanych wyżej umów międzynarodowych organami, których rozstrzygnięcia mogą się stać podstawą potrzeby wznowienia postępowania są: Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu (dalej w tekście ETPC) oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu. Do rozstrzygnięć powołanych wyżej Trybunałów, mogących skutkować potrzebą wznowienia postępowania, należą bez wątpienia orzeczenia ETPC stwierdzające naruszenie art. 6 ust. 1 EKPCz (prawo do rzetelnego procesu) oraz rozstrzygnięcia TSUE orzekające o uchybieniu przez kraj członkowski Unii Europejskiej zobowiązaniom, które ciążyą na nim na mocy art. 19 ust. 1 TUE.

Dla Sądu Najwyższego w składzie orzekającym w tej sprawie bezsporne jest również i to, że sąd ostatniej instancji państwa członkowskiego ma obowiązek pominąć każde działania władzy ustawodawczej lub wykonawczej albo orzeczenia krajowe, które stałoby w sprzeczności z zasadą pierwszeństwa prawa unijnego, zasadą lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE), w tym w szczególności takie, które miałyby na celu zablokowanie wykonania wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) – zob. uzasadnienie uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK z 2020 r., z. 2, poz. 7).

Pogląd ten znajduje pełne wsparcie w najnowszym orzecznictwie TSUE (zob. wyrok Wielkiej Izby z dnia 21 grudnia 2021 r. w połączonych sprawach C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 i C-940/19), zgodnie z którym zasadę pierwszeństwa prawa Unii należy wyklądać w ten sposób, że sprzeciwia się ona przepisom krajowym lub praktyce krajowej, zgodnie z którymi krajowe sądy powszechne są związane decyzjami krajowego trybunału konstytucyjnego i pod groźbą odpowiedzialności dyscyplinarnej nie mogą odmówić zastosowania, w zakresie posiadanej władzy, orzecznictwa wynikającego z tych decyzji, w sytuacji, w której uznają one, w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości, że to orzecznictwo krajowego trybunału konstytucyjnego jest sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, art. 325 ust. 1 TFUE lub decyzją 2006/928 – pkt 4 sentencji.

Uwzględniając powyższe, przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy konieczne było pominięcie przez Sąd Najwyższy tych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (np. wyrok z dnia 14 lipca 2021 r., P 7/20 (OTK-A 2021/49), które w sposób jednoznaczny kwestionują zasadę pierwszeństwa prawa europejskiego oraz jego bezpośredniego stosowania. Pominięciu podlegały także, z powołanych wyżej powodów, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, w których uznano za niezgodną z Konstytucją RP powołaną już wyżej uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym względzie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41) oraz uznano za niezgodny z Konstytucją art. 6 ust. 1 EKPCz (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 21 listopada 2021 r., K 6/21, OTK-A 2022/9; z dnia 10 marca 2022 r., K 7/21, OTK-A 2022/24).

Przypomnieć należy, że już w powołanym we wniosku o wznowienie postępowania wyroku TSUE (Wielka Izba) z dnia 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C - 585/18, C - 624/18 i C - 625/18, przedstawiono jasne kryteria pozwalające ocenić, czy określony organ krajowy posiada cechy niezależnego sądu w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych z dnia 12 grudnia 2007 r. (Dz.U.U.E.C.2007.303.1 – dalej w tekście KPP). Uwzględniając wykładnię prawa europejskiego dokonaną w powołanym wyroku TSUE Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r., III PO 7/18, (OSNP 2020, z. 4, poz.

38) uznał, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego utworzona na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.) nie jest sądem w rozumieniu art. 47 KPP oraz art. 6 ust. 1 EKPC i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, co uzasadnia pominięcie jej właściwości. Pogląd ten podtrzymał Sąd Najwyższy w powoływanej już uchwale z dnia 23 stycznia 2020 r.

Co więcej, ocena czy Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego spełnia kryteria sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz, dokonana została również przez ETPC. W wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19, Reczowicz przeciwko Polsce, Trybunał ten ustalił, iż miało miejsce rażące naruszenie prawa krajowego, które negatywnie wpłynęło na podstawowe zasady procedury powoływania sędziów do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, jako że powołania takie zostały przeprowadzone w oparciu o rekomendację Krajowej Rady Sądownictwa powołanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, to jest w oparciu o rekomendacje organu, który przestał dawać gwarancje niezawisłości od władzy ustawodawczej lub wykonawczej. Nieprawidłowości w procedurze powołania naruszyły legitymację Izby Dyscyplinarnej tak dalece, iż – po przeprowadzeniu wewnętrznie wadliwej procedury powołania sędziów – organowi temu brakowało i brakuje przymiotu „sądu”, który został „ustanowiony ustawą” dla celów art. 6 ust. 1 Konwencji. Tym samym została naruszona sama istota przedmiotowego prawa. Wobec powyższego Trybunał stwierdził, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która zbadała sprawę skarżącej (adw. Reczkowicz), nie była „sądem ustanowionym ustawą” i w związku z tym miało miejsce naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji.

Wyrażone w powołanych orzeczeniach, a także we wskazanym we wstępnej części niniejszego uzasadnienia wyroku TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, oceny co do statusu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie w całej rozciągłości podziela. Wprawdzie ostatnie z powołanych orzeczeń zapadło w odniesieniu do procedury dyscyplinarnej dotyczącej sędziów, wszelako dokonana w tym wyroku TSUE wykładnia przepisów traktatowych ma pełne odniesienie do postępowań dyscyplinarnych prowadzonych w stosunku do innych podmiotów objętych postępowaniami przed byłą Izbą

Dyscyplinarną. Trudno uznać, że organ, który z uwagi na brak bezstronności i niezawisłości nie może mieć atrybutu sądu w rozumieniu art. 47 KPP, atrybut taki posiadałby w innych postępowaniach przed nim zawisłych. Co więcej, kwestię tę – z tym, że na gruncie art. 6 ust. 1 Konwencji – wyjaśnił również ETPC w przywołanym wyroku z dnia 22 lipca 2021 r.

W tym stanie rzeczy nie ulega wątpliwości, że zaktualizowała się podstawa wznowienia postępowania podstawie art. 540 § 3 k.p.k. Oczywiście powoływane wyżej orzeczenia tak TSUE, jak i ETPC, w których stwierdzono naruszenie TUE i TFUE oraz Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zapadły w sprawach nie dotyczących wnioskodawcy, ale potrzeba wznowienia postępowania w tym wypadku podyktowana jest stwierdzonym przez Sąd Najwyższy faktem zaistnienia naruszeń postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych tożsamyh w układzie okoliczności faktyczno-prawnych ze stwierdzonym w orzeczeniu ETPC wydanym przeciwko Polsce naruszeniem omawianych regulacji (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, OSNKW 2014, z. 8, poz. 59).

Przypomnieć wreszcie należy, że potrzeba wznowienia postępowania karnego wynikająca z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską (art. 540 § 3 k.p.k.) zachodzi wtedy, gdy przedmiot rozstrzygnięcia Trybunału dotyczy głównego nurtu procesu, a charakter i zakres stwierdzonych w jego toku uchybień w istocie podważa słuszność merytorycznego rozstrzygnięcia. Potrzeba wznowienia w związku z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ale też TSUE) zajdzie wówczas, gdy poczynione zostaną ustalenia, że stwierdzone przez Trybunał naruszenie przepisów Konwencji mogło mieć wpływ na treść orzeczeń sądów krajowych zapadłych w toku prawomocnie zakończonego postępowania karnego objętego wnioskiem o wznowienie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2009 r., II KO 63/08; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18, OSNKW 2019, z. 7, poz. 34).

W niniejszej sprawie orzeczenie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego zapadło wprawdzie w toku postępowania dyscyplinarnego prowadzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. wg.

wersji na dzień orzekania przez Izbę Dyscyplinarną: Dz. U. 2018.1184 ze zm.), trzeba uznać wszelako, że przepisy traktatowe dotyczące prawa do sądu ustanowionego ustawą, podobnie zresztą jak i tożsame prawo wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, ma w tego rodzaju postępowaniach, o charakterze represyjnym, pełne zastosowanie (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 czerwca 2012 r., K 9/10, OTK-ZU 2010, poz. 66).

Jeżeli zaś tak, to nie ulega wątpliwości, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu sądowym przez organ nie mający atrybutu sądu bezstronnego i niezależnego, jako dotyczące głównego nurtu procesu, w pełni uzasadnia uznanie „potrzeby” wznowienia takiego postępowania w oparciu o przepis art. 540 § 3 k.p.k.

Do rozstrzygnięcia pozostaje zatem kwestia, czy istnieje możliwość wznowienia postępowania przeprowadzonego przez Izbę Dyscyplinarną, której przedmiotem była „kasacja” wniesiona od orzeczeń sądów korporacyjnych. Zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w tym składzie, na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć twierdząco.

Nie kwestionując w tym miejscu wieloletniej praktyki orzeczniczej Sądu Najwyższego, zgodnie z którą nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania co do postanowienia o oddaleniu kasacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00, OSNKW 2001, z. 9-10, poz. 83; z dnia 5 lipca 2007 r., V KO 17/13), zwrócić należy uwagę na specyfikę postępowania, którego dotyczy wniesiony w tej sprawie wniosek o wznowienie. Specyfika ta wynika z jego charakteru, jest to bowiem postępowanie dyscyplinarne toczące się przed organami samorządu prawniczego, w którym orzeczenia wydane przez sądy korporacyjne poddane zostają po raz pierwszy kontroli organu, który powinien mieć atrybuty sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPCz, art. 19 ust. 1 akapit drugi, art. 2, art. 4 ust. 3 i art. 6 ust. 3 TUE w zw. z art. 47 KPP i art. 267 TFUE. Wprawdzie postępowanie to – przed Izbą Dyscyplinarną Sądu Najwyższego – określono jako postępowanie kasacyjne (art. 91a ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze), w rzeczywistości jest to jednak postępowanie odwoławcze, w którym kontroli poddane zostały rozstrzygnięcia organów samorządowych nie objętych wymogami powołanych wyżej przepisów ratyfikowanych umów międzynarodowych. W związku z tym, w tej specyficznej

sytuacji, nie ma zastosowania ta utrwalona linia orzecznicza Sądu Najwyższego, zgodnie z którą nie jest możliwe wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji o jakiej mowa w Rozdziale 55 Kodeksu postępowania karnego.

Jak to już wywiedziono wyżej Izba Dyscyplinarna nie była sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu przepisów traktatowych o czym przekonują jednoznaczne w swojej wymowie – powołane wyżej – wyroki TSUE i ETPC. Zapadłe w niej postanowienie o oddaleniu kasacji, było pierwszym rozstrzygnięciem, które powinien wydać sąd spełniający warunki wskazane nie tylko w przepisach traktatowych i konwencyjnych, lecz także w art. 45 ust. 1 Konstytucji. Oczywiste w tym stanie rzeczy jest, że kontrola prawidłowości rozstrzygnięć wydanych przez Sądy Dyscyplinarne Adwokatury nie została przeprowadzona przez sąd dający gwarancję niezawisłości od władzy ustawodawczej lub wykonawczej, a jeżeli tak to musi zostać ponowiona przez organ te standardy konwencyjne i konstytucyjne posiadający.

Wznowienie postępowania w niniejszej sprawie implikowało uchylenie postanowienia Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2019 r., II DSI 20/19, powstała bowiem konieczność rozpoznania nadzwyczajnego środka odwoławczego wniesionego przez obrońcę obwinionego od odrzeczenia korporacyjnego Sądu Dyscyplinarnego drugiej instancji przez sąd spełniający wymogi, o których mowa w art. 47 KPP i art. 6 ust. 1 Konwencji, a także w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

W obecnym stanie prawnym, po likwidacji Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego [art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022.1259) – nowela do uSN], co swoją drogą potwierdza, że przeprowadzone wyżej rozważania prowadzące do konkluzji co do statusu byłej Izby Dyscyplinarnej, zostały podzielone także przez ustawodawcę, organem właściwym do rozpoznania wniesionej na korzyść J. M. kasacji, stała się Izba Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy wyraża wprawdzie wątpliwość co do spełniania przez ten nowy organ wymogów „sądu niezależnego, bezstronnego i niezawisłego” w

rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz „niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” przewidzianego w art. 6 ust. 1 EKPCz, przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych w orzecznictwie ETPC, w tym powołanych w niniejszym uzasadnieniu, w szczególności z uwagi na treść art. 22a § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym określającego tryb wyłaniania sędziów mających orzekać w tej Izbie przez ich wskazanie w sposób dyskrejonalny przez organ władzy wykonawczej, jakim jest Prezydent RP. Mając jednak na uwadze, że na chwilę obecną tymczasowy skład Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego ukształtowany został w oparciu o przepis art. 8 ust. 4 noweli do uSN, istnieje możliwość stworzenia w tej sprawie składu orzekającego spełniającego kryteria konstytucyjne oraz konwencyjne.

Z powołanych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania o wznowienie postępowania, to bowiem uchybienie przez Rzeczpospolitą Polską swoim zobowiązaniom międzynarodowym doprowadziło do wydania orzeczenia przez organ w rzeczywistości nie mający atrybutu „sądu ustanowionego ustawą”.

[as]